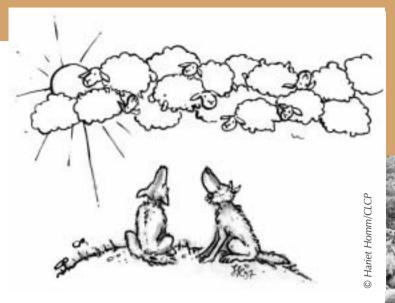
Uvjeti dodjele

Električne ograde mogu biti dodijeljene stočarima iz krajeva u kojima postoji mogućnost napada vukova na stoku.

Korisnici moraju prihvati obvezu da će:

- 1. dodijeljene električne ograde upotrebljavati kako je namijenjeno
- 2. dodijeljene električne ograde imati stalno u upotrebi
- 3. stoku držati u električnoj ogradi u toru ili na paši sukladno dogovoru prilikom preuzimanja
- 4. dodijeljene električne ograde upotrebljavati samo za zaštitu stada od napada velikih zvijeri
- 5. predstavnicima Ministarstva zaštite okoliša i prostornog uređenja omogućiti provjeru dodijeljenih električnih ograda u vrijeme koje oni odrede
- 6. izvršavati upute voditelja dodjele
- javiti svaku ozbiljniju promjenu u vezi s dodijeljenim električnim ogradama telefonom ili pismeno, a najkasnije u roku od tjedan dana od njezina nastanka
- 8. neće otuđiti dodijeljenu električnu ogradu

Oni koji ispunjavaju uvjete i žele dobiti električne ograde na upotrebu trebaju podnijeti pismeni zahtjev u kojem će navesti ime, prezime i adresu, telefonski broj i/ili broj mobitela, zatim broj, vrstu i pasminski tip stoke koju posjeduju, kratko opisati način njezina držanja (preko noći i gdje je napasuju), navesti jesu li i u kojoj mjeri dosad imali štete od vuka na stoci, gdje će postaviti ogradu i koji je opseg površine koju žele ograditi.

Zahtjev za dodjelu možete predati na sljedećim adresama:

Ministarstvo zaštite okoliša i prostornog uređenja Projekt "Zaštita i upravljanje vukovima u Hrvatskoj" Ul. grada Vukovara 78/III 10 000 Zagreb

Regionalni ured za Gorski kotar i Liku Projekt "Zaštita i upravljanje vukovima u Hrvatskoj" Smiljanska 40, 53000 Gospić tel./faks: 053/560 524, gsm: 091/4560 524

Regionalni ured za Dalmaciju Projekt "Zaštita i upravljanje vukovima u Hrvatskoj" S. Radića 28, 22000 Šibenik tel./faks: 022/335 563, gsm: 091/5277 263

ELERTRIČNE O G R A D E

U ZAŠTITI STOKE OD NAPADA VUKOVA

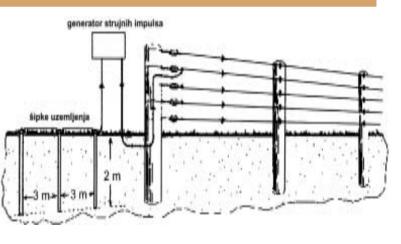

Što je električna ograda?

Uporaba električne ograde, jedan je od najučinkovitijih načina čuvanja stoke od napada vukova i ostalih velikih zvijeri. Električna ograda se postavlja oko mjesta na kojem stoka pase preko dana, odnosno oko torova za noćno držanje stoke. Ograda funkcionira po principu da električni impulsi, koji kroz nju prolaze, predstavljaju neugodan šok za životinju koja dodirne ogradu, ali joj ne ugrožava život. Stoga svaka životinja, bilo vuk, ovca ili koza, nakon prvog iskustva upamti da je dodir električne ograde neugodan i više joj se ne približava.

Rako izgleda ograda za zaštitu od vuka?

Električna se ograda sastoji od odgovarajućeg izvora energije, generatora impulsa, elektovodljive užadi učvršćene na drvene ili plastične stupove preko posebnih izolatora, i metalnih šipki za uzemljenje. Najjednostavniji izvor energije je automobilska baterija od 12V, koja se može puniti preko punjača (ispravljača), priključivanjem na auto ili putem solarnih ploča.

Generator impulsa svake sekunde proizvodi strujne impulse napona najmanje 5000 do 10000 V.

Ograda za zaštitu od napada vukova trebala bi biti od najmanje pet žica. Vrata ograde izrađuju se od istog elektrovodljivog užeta i uz upotrebu metalnih opruga – po iedne za svako uže ograde. Na tim se mjestima vrata lako otvaraju preko izoliranih hvatača za ruku. Stupovi koji drže ogradu mogu biti drveni ili originalni plastični. Visina stupova trebala bi biti oko 1.6 m. Elektrovodliivo uže se postavlja na posebne plastične nosače – izolatore koji omogućuju njihovo pomicanje i natezanje. Užad se postavlja u razmaku 20-30 cm, a donji par treba biti bliže jedan drugome nego ostala. Donje uže smije biti

najviše 20 cm iznad tla. Razmak stupova treba biti 5–10 m, što ovisi o izgledu terena. Jednom postavljena, užad ne smije dodirivati travu i grmlje, jer se time također gubi napon u mreži. Ako je pravilno postavljena, duljina žice u ogradi može biti i više kilometara. Za dobro funkcioniranje ograde od presudne važnosti je i uzemljenje. U tu svrhu, željeznu šipku duljine najmanje 1m potrebno je zabiti u tlo. **Dobro uzemljenje čini pola uspjeha u radu s električnim ogradama.**

Rako naučiti stoku na električnu ogradu?

Domaće životinje koje se prvi puta susreću s električnom ogradom treba naučiti da je dodir sa sajlom ograde bolan. Najbolje je svaku životinju pojedinačno dovesti do ograde i dopustiti da osjeti električni udar. Time se izbjegne da prilikom prvog iskustva životinja skoči, potrči, pokida ogradu ili se ozlijedi.

Rako održavati ogradu?

Bez redovitog održavanja ograda lako može prestati biti učinkovita. Punjenost baterije treba provjeravati, a bolje je imati dvije baterije od kojih je jedna uvijek puna i spremna za zamjenu. Ogradu treba obilaziti i provjeravati da li je koja žica pokidana. Životinje u ogradi u pravilu ne pasu travu ispod žice, te je treba povremeno kositi da ne bi dodirivala žicu.

Ako nema napona u ogradi treba provjeriti slijedeće:

- 1. Da li je uređaj uključen?
- 2. Da li je uređaj pravilno spojen sa sajlama ograde (žice da nisu pokidane)?
- 3. Da li je žica uzemljenja spojena s uređajem i sa šipkama uzemljenja?
- 4. Da li postoji kratki spoj negdje uzduž ograde?
- 5. Da li je neki od izolatora loš ili polomljen?